

Selectieprocedure en profiel inspectie NCZ

Goedgekeurd door Algemene Vergadering RIKZ.Z

Preambule

Op de Algemene Vergadering van de RIKZ.Z d.d. 12/06/2020 werd het onderstaand selectieprofiel van de inspecteur-adviseur niet-confessionele zedenleer (verder IA) goedgekeurd voor de verschillende ambten:

1. de inspecteur-adviseur niet-confessionele zedenleer, zowel voor het lager als voor het secundair onderwijs (alle onderwijstypes) ;
2. de inspecteur-adviseur coördinator niet-confessionele zedenleer (verder IAC).

Het geactualiseerde selectieprofiel vormt een geheel van verschillende rollen die de IA op zich neemt in de uitoefening van de betreffende ambten. Aan elk van deze rollen zijn specifieke competenties verbonden, opgedeeld volgens de 3 basiselementen van elk professioneel handelen : kennis, vaardigheden en attitudes (zie het onderliggend overzicht).

Uiteraard komen de weergegeven rollen in de praktijk geïntegreerd aan bod, mede doordat het ambt van IA decretaal werd ingevuld als een dubbelambt : enerzijds de functie van inspecteur en anderzijds de functie van adviseur.

Het functieprofiel biedt de RIKZ.Z een instrument dat kan worden toegepast bij :

1. de selectie bij een voordracht voor het invullen van een vacature voor één van de inspectieambten of een niet-vacante tijdelijke opdracht IA;
2. de beoordeling bij een tussentijdse evaluatie van de IA in de verschillende ambten;
3. de bepaling en uitwerking van de prioriteiten in de bijscholing van de inspectieleden in functie van de uitvoering van de decretaal bepaalde opdrachten en de aanvullende opdrachten toegekend door de RIKZ.Z.

De rollen die voor de bovenstaande punten in aanmerking komen, worden cursief weergegeven. De overige rollen dienen te worden benaderd als wenselijke groeikansen voor het professioneel handelen waarvan de IA het mede-eigenaarschap wordt toegekend. Het mede-eigenaarschap situeert zich zowel op het niveau van de individuele IA, als op het niveau van het inspectieteam NCZ:

- Op het niveau van de individuele IA/IAC, kan het functieprofiel worden aangewend als:
  1. Referentiekader om een POP (persoonlijk ontwikkelingsplan) te maken: aanvangsbegeleiding en professionalisering van IA's en IAC;
  2. Referentiekader op basis waarvan afspraken kunnen worden gemaakt over te boeken resultaten binnen een bepaald tijdsbestek op individueel niveau op basis waarvan functioneringsgesprekken en beoordelingen kunnen gevoerd worden.
- Op het niveau van het inspectieteam NCZ, kan het functieprofiel een werkinstrument zijn als:
  1. Referentiekader op basis waarvan afspraken kunnen worden gemaakt voor gezamenlijke focussen in onderzoek naar kwaliteit van NCZ-onderwijs;
  2. Referentiekader op basis waarvan afspraken kunnen worden gemaakt voor ontwikkeling/professionalisering en andere targets op teamniveau.

Rollen van de Inspecteur-Adviseur

Kwaliteitsbewaker:

De inspecteur-adviseur (IA) beoordeelt de pedagogisch-didactische bekwaamheid van leraren niet-confessionele zedenleer. De IA ziet erop toe dat de onderwijsleeractiviteiten congruent zijn met de leerplandoelen en aansluiten bij de kenmerken van de leerlingengroep. De IA is vaardig hierover met leraren in een ontwikkelingsgerichte dialoog te gaan.

De IA gaat ook na of de voorzieningen en voorwaarden in de school het toelaten om het onderwijs NCZ op een kwaliteitsvolle manier in te richten.

Beleidsadviseur:

De IA brengt zowel op vraag als op eigen initiatief onderbouwde beleidsadviezen uit en dit zowel naar de RIKZ.Z, als naar de onderwijsadministratie, de inspecteur-generaal en scholen toe. De IA treedt op als stimulator tot vernieuwend, toekomstgericht en probleemoplossend denken; stelt de doelen voor en maakt duidelijke afspraken; staat open voor en respecteert andere standpunten; spoort op een correcte en doeltreffende manier directies en hun personeelssecretariaten aan om de regelgeving m.b.t. hun administratieve plichten ten aanzien van de inspectie levensbeschouwelijke vakken na te komen en de documenten te bezorgen die nodig zijn met het oog op de voordracht, de correcte aanwending van het lestijdenpakket LBV en de keuzeformulieren. M.a.w. de IA realiseert de naleving van de regelgeving op de LBV op een collegiale en tegelijkertijd voldoende stringente manier.

Bemiddelaar:

Het doel van de rol van bemiddelaar is om mogelijke conflicten te kanaliseren en de communicatie te herstellen. In gevallen van conflict moet de inspecteur-adviseur een actieve rol kunnen vervullen in het begeleiden van de betrokkenen in een overleg om te komen tot een gedragen oplossing.

De inspecteur dient bijgevolg te beschikken over een aantal competenties.

1. *Dit impliceert in eerste instantie dat de IA in staat is om een complexe conflictgeladen situatie te onderkennen.* Hij/zij moet in staat zijn een situatie te ontleden in termen van soort van conflict. Is het een conflict over middelen, dan wel over doelen? Dit veronderstelt een voldoende analytisch vermogen om de complexe context te ontleden. Dit veronderstelt ook kennis over soorten conflicten alsook over de dynamiek van conflicten;
2. In tweede instantie moet de IA *neutraal zijn*: Vertrekkende van het algemeen decretaal kader, alsook van het kader inzake NCZ, dient hij/zij een *dialogo op gang te brengen zonder eigen preferenties te laten doorwegen* in die dialoog. Dit veronderstelt sterke *communicatieve vaardigheden*, maar ook het zich kunnen inbeelden van en inleven in meerdere perspectieven;
3. In derde instantie moet de IA *oplossingsgericht kunnen denken*. Hij/zij dient in staat te zijn te helpen zoeken naar een oplossing die voor beide partijen minimaal aanvaardbaar is. Dit veronderstelt de vaardigheid om de waarden en belangen van de betrokkenen te kunnen identificeren, ze te kunnen verwoorden voor beide partijen en te zoeken naar een minimaal overlappende consensus.

Beheerder:

De taken van de IA omvatten ook een rol in het werven en beheersmatig opvolgen van personeel. Dat veronderstelt:

- inwinnen van gegevens en efficiënt beheer van databanken met professionele gegevens van sollicitanten en leraren: gegevens over diploma's, loopbaan, lesroosters, statutaire toestand, voorkeuren m.b.t. tewerkstelling, woonplaats, contactgegevens, verlofstelsels, mutatie of nieuwe affectatie, tijdelijk andere opdracht, vaste benoeming, lestijdenpakketten LBV, grootte en aard van klasgroepen;
- accurate administratie en registratie van voordrachten, gehechtheidsverklaringen, kennisname van leerplannen en ILC's, attesten;
- snel en efficiënt communiceren met schooldirecties over de voordracht van tijdelijke leraren, over de spreiding en de bundeling van ambtsopdrachten van leraren NCZ, over lesroosters;
- plichtsgetrouwe selectie van tijdelijke leraren en titularissen voor vacante en niet-vacante opdrachten in functie van beschikbaarheid, statutaire rechten en geschiktheid;
- statuut kunnen onderhandelen met directies met het oog op consensus over aanstelling en voordracht van tijdelijke leraren, over personeelsbewegingen, over het toekennen van het TADD en over (uitbreiding) vaste benoeming.

Netwerker:

De IA maakt deel uit van een professioneel, lerend netwerk. De IA onderhoudt contacten met binnen- en eventueel buitenlandse actoren in functie van de kwaliteit van het onderwijs NCZ en de optimale werking van de inspectie. De IA onderhoudt ook een goede samenwerking met

collega's van andere levensbeschouwelijke vakken en andere relevante, belanghebbende onderwijsactoren.

Expert:

De IA is een geëngageerde professional die zijn/haar adviezen en kwaliteitsoordelen deskundig onderbouwt op basis van diepgaand inzicht in zijn/haar vakgebied, de vakdidactiek, begeleidingsdidactiek en ontwikkelingen in het onderwijs in het algemeen. Hij/zij kan geraadpleegd worden als deskundige wiens ervaring en kennis als nuttig ervaren wordt voor de klaspraktijk. Dat betekent niet dat encyclopedische kennis wordt verwacht. Het betekent wel dat hij/zij als rolmodel inspanningen levert om zich in het vakgebied en het onderwijs daarvan te verdiepen. Hij/zij volgt vakliteratuur op, neemt deel aan vormingsactiviteiten, wisselt kennis en ervaringen uit met collega's en draagt bij aan interne professionalisering van het team van inspecteurs NCZ.

Begeleider van leraren:

De IA ondersteunt leraren NCZ¹ in hun professionele ontwikkeling. Daarbij staan de verantwoordelijkheden van de leraar t.a.v. de leerlingen als doel van de begeleiding centraal, met name de rollen van de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen, opvoeder, inhoudelijk expert, organisator en innovator-onderzoeker (zie beroepsprofiel van leraren: Belgisch Staatsblad 04.07.2018, p.53939). De IA biedt begeleiding op maat, hetzij op basis van eigen observatie en analyse van de vakinhoudelijke en vaktechnische aspecten van het functioneren van de leraar, hetzij op basis van ondersteuningsvragen vanwege leraren. Hij/zij begeleidt vanuit een grondhouding die getuigt van respect voor iedere leraar met vertrouwen in hun mogelijkheden tot professionele ontwikkeling. Dit respect en vertrouwen is een basis voor acceptatie van wederzijdse feedback. Tegelijk vereist de combinatie van rollen een zekere professionele afstand die toelaat om leraren kritisch en confronterend uit te nodigen om hun praktijk te verbeteren. 'Betrokken confronteren' behoort dan ook tot de vaardigheden van de IA. Bij individuele begeleiding van leraren worden vaardigheden voor leer- en werkbegeleiding ingezet. Indien vereist wordt een professioneel ontwikkelingsparcours op maat overeengekomen. Naast individuele begeleiding ontwikkelt en stimuleert de IA in samenwerking met collega's professionaliseringsactiviteiten voor schooloverstijgende leergroepen of netwerken van leraren NCZ (bijv. gericht op het interpreteren en implementeren van leerplannen, initiëren en implementeren van vernieuwingen in het NCZ-onderwijs, ...)

Verdediger levensbeschouwelijke waarden:

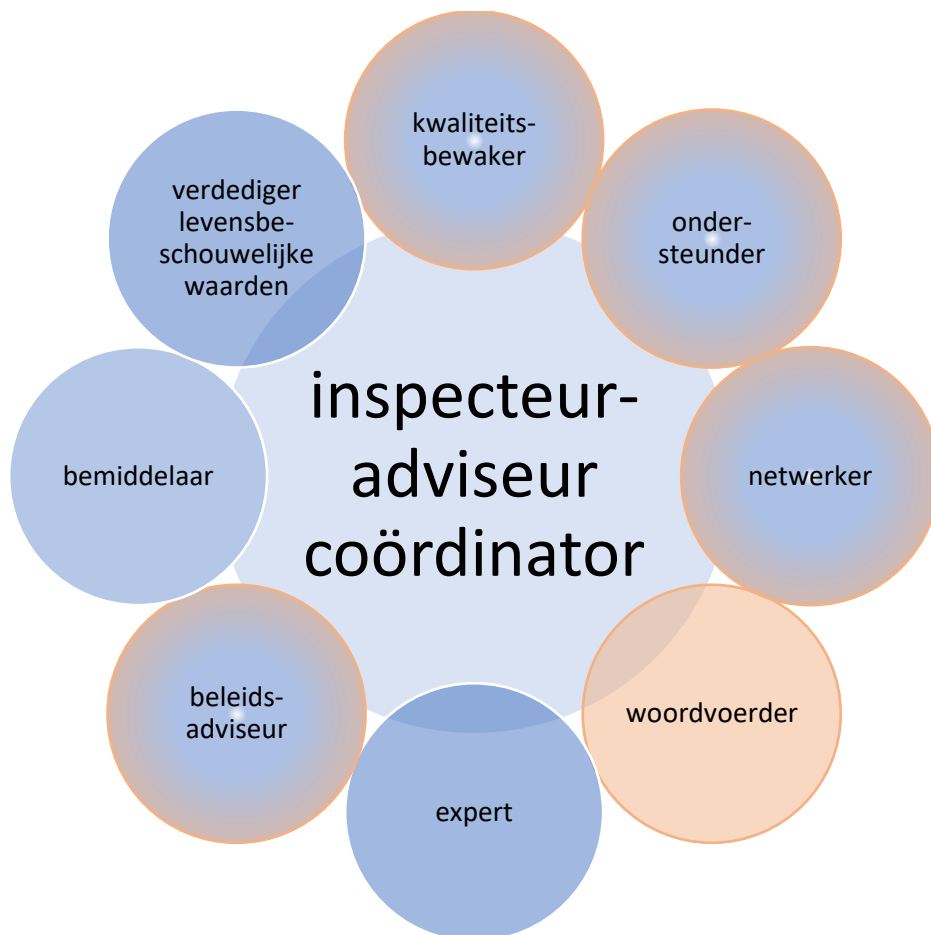
De IA vertegenwoordigt de levensbeschouwing waarvoor het vak NCZ staat. Hij/zij hanteert de vrijzinnig humanistische waarden en normen, eigen aan het vak NCZ, via de passende omgangsvormen en bewaakt de integriteit van die waarden en normen in het NCZ-onderwijs. De IA is actief betrokken bij de activiteiten die de RIKZ.Z ontplooit en stelt zich loyaal op in de samenwerking met de vrijzinnige verenigingen wanneer deze verenigingen initiatieven nemen die een meerwaarde zijn voor het vak NCZ. Hij/zij houdt daarbij rekening met het draagvlak van het lerarenkorps en met de statutaire rechten van de leraar NCZ.

---

¹ Telkens als in de tekst 'leraar NCZ' wordt vermeld, wordt bedoeld zowel de leermeester (lager onderwijs) als de leraar NCZ (secundair onderwijs).

De IA draagt bij tot de ontwikkeling van een coherente visie op vrijzinnig humanisme, zowel in het professioneel zelfbeeld en handelen van de leraar NCZ, als in de verschillende leercontexten van de leerling NCZ. Hij/zij ontwikkelt initiatieven ter bevordering van de onderwijskwaliteit van het betrokken vakgebied en voor het bewaken en het stimuleren van het aan de levensbeschouwing aangepast opvoedingsproject binnen het vakgebied.

Toevoeging rollen voor de inspecteur-adviseur coördinator:

Kwaliteitsbewaker:

Als kwaliteitsbewaker bevordert de inspecteur-adviseur coördinator (IAC) :

- de gezamenlijke doelgerichtheid van de inspectie levensbeschouwelijke vakken en met het oog daarop de communicatie en afstemming binnen het team opdat alle teamleden zouden handelen vanuit een gemeenschappelijk referentiekader ten aanzien van kwaliteitsvolle inhoudelijke, beroeps- en pedagogische bekwaamheid;
- het ontwikkelen en gebruiken van gemeenschappelijke (of alleszins congruente) instrumenten voor begeleiding, feedback en beoordeling van leraren;
- de maximale effectiviteit van de werking van het inspectiekorps.

Daarbij onderkent hij/zij het belang van de eenheid van visie en geeft hieraan uitvoering.

Ondersteuner:

De IAC ondersteunt de professionele ontwikkeling van het team van inspecteurs-adviseurs. Hij/zij levert bijdragen aan de opleiding, aanvangsbegeleiding en professionalisering. Het belangrijkste instrument daartoe is het creëren van een collaboratief team dat functioneert

als een professionele leergemeenschap waarvan de leden leren van en met elkaar, met het vizier op een kwaliteitsvol NCZ-onderwijs.

Netwerker:

De IAC adviseert de RIKZ-Z bij de verdediging van de levensbeschouwelijke vakken in het algemeen en NCZ, in het bijzonder naar de overheid en naar de onderwijsverstrekkers.

Beleidsadviseur:

Als beleidsadviseur heeft de IAC naar de RIKZ.Z toe een voornamelijk rapporterings- en adviesfunctie: bij juridische en organisatorische problemen, naar aanleiding van contacten met de administratie en het kabinet onderwijs en met betrekking tot het inspectiecollege.

Woordvoerder:

De IAC fungeert als contactpersoon, als coördinator en als woordvoerder van het inspectiecollege. Hij/zij werkt nauw samen met de voorzitter van de RIKZ.Z (bij uitbreiding, de leden van het Dagelijks Bestuur van de RIKZ.Z) en ziet toe op de communicatielijnen tussen het inspectiecollege en de RIKZ.Z enerzijds en tussen het inspectiecollege en andere betrokken instanties en diensten anderzijds (met professionaliteit, gestroomlijnd, objectiviteit ... als criteria).

De IAC draagt op positieve wijze de visie van de RIKZ.Z uit. Hij/zij stuurt aan op een verbindende communicatie in de omstandigheden waarin deze communicatie is gewenst of zich opdringt (gaat samen met de rol van bemiddelaar).

De IAC organiseert het werkoverleg naar aanleiding van specifieke projecten of opdrachten.

Bij de boven weergegeven rollen horen de volgende **kennis, vaardigheden en attitude-**aspecten :

KENNIS :

De IA heeft grondige kennis van de hieronder opgesomde inhouden. Grondig betekent dat hij/zij die kennis voor anderen – leraren in het bijzonder – ook kan expliciteren, inzichtelijk maken en concreet illustreren.

- *de levensbeschouwing van het vrijzinnig humanisme en het georganiseerd vrijzinnig humanisme*
- *de functiebeschrijving voor leermeesters/leraars niet-confessionele zedenleer*
- *het beroepsprofiel van de leraar*
- *het vakgebied, algemene didactiek en vakdidactiek NCZ*
- *actuele ontwikkelingen in het eigen vakgebied, de (vak)didactiek en het onderwijs in het algemeen*
- *de leerplannen NCZ*
- *voorzieningen en voorwaarden in de school die toelaten om het onderwijs NCZ op een kwaliteitsvolle manier in te vullen*
- *wettelijke reglementering organisatie levensbeschouwelijke vakken: de vigerende decreten, uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven die betrekking hebben op de organisatie, inspectie en begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken*
- *juridisch-administratief kader waarbinnen leraren werken*
- *het regelgevend kader in verband met GDPR*
- *structuren binnen de Vlaamse onderwijsorganisatie: Vlaamse onderwijsadministratie, onderwijsinspectie, onderwijsnetten, scholengemeenschappen en scholengroepen, onderwijsondersteunende diensten, enz.*
- *onderwijsorganisatie, zoals het roosteren van lessen, het opvolgen en naleven van statutaire rechten, het beheren van leerling- en leraargebonden administratieve gegevens (cf. de verschillende administratieve toestanden waarin de leraar NCZ aangesteld kan worden) ...*
- *notie van bestaande, elektronische administratieve ondersteuningsprogramma's*
- *principes en modellen van kwaliteitszorg*
- *aanbod van professionele ontwikkeling in het onderwijs*
- *kenmerken van effectieve professionele ontwikkeling van leraren en modellen voor effectieve professionalisering*
- *professionele communicatie en interpersoonlijk gedrag en de belangrijkste overleg- en communicatiemodellen en -strategieën*
- *'human resource management' in functie van de selectie van kandidaat-leraren*
- *Bemiddelingsprincipes*
- *gespreks- en coachingsmodellen en -technieken m.i.v. werkvormen om reflectie te stimuleren en kenmerken van effectieve feedback*
- *het organigram van de RIKZ.Z*

VAARDIGHEDEN :

- met succes een rolmodel kunnen vervullen voor vrijzinnig humanisme.
- *het eigen gedrag in lijn kunnen brengen met de doelstellingen van het vak NCZ en kunnen handelen in het belang van de organisatie van het vak NCZ*
- het vak NCZ kunnen aansturen vanuit het vrijzinnig humanistisch waardenkader en voor het levensbeschouwelijk vak NCZ een hoge kwaliteit, professionaliteit, creativiteit en authenticiteit, kunnen garanderen zowel naar inhoud als naar vorm
- *reflecteren over eigen onderwijsreferentiekaders en die ook zelf kunnen ontwikkelen, kenbaar maken en toetsen*
- *op een positieve en enthousiaste wijze de leerplannen en de visie van het vak NCZ kunnen uitdragen*
- *doelgericht en criteriumgerefereerd observeren, analyseren en evalueren van het pedagogisch-didactisch handelen van leraren NCZ in relatie tot de kenmerken van de leerlingen en de leerplannen NCZ*
- *doelgericht en criteriumgerefereerd analyseren en evalueren van de kwaliteit van lesontwerpen, toetsen en andere relevante documenten*
- *transparant mondeling en schriftelijk rapporteren van lerarenobservatie met inbegrip van sterke punten en mogelijke verbeteracties in een verslag van een klasbezoek*
- een veilig werkklimaat creëren in de interactie met leraren
- een ontwikkelingsgerichte dialoog voeren met leraren NCZ en effectief feedback geven
- *coachingsvaardigheden inzetten (luisteren, waarderen, confronteren, uitdagen en inspireren)*
- complexe interpersoonlijke situaties kunnen ontleden
- conflicten kunnen ontleden in termen van soorten
- in staat zijn eigen voorkeuren opzij te zetten en *een multiperspectivistische kijk te nemen: het perspectief van de verschillende partijen kunnen zien*
- communicatief vaardig en onderhandelingsvaardig zijn, gericht op zoeken naar overeenkomsten
- snel en efficiënt communiceren in specifieke situaties en in geval van specifieke vragen
- aangepast communiceren in verschillende contexten
- kunnen reflecteren op de eigen communicatiestijl (in verschillende specifieke situaties)
- *probleemoplossend kunnen denken en mogelijke moeilijkheden kunnen voorzien, anticiperend op mogelijke vragen en evoluties*
- vergadertechnieken beheersen
- kunnen voorzien in een efficiënte doorstroming van correcte informatie
- helder en 'to the point' kunnen rapporteren
- kunnen werken met informatiebronnen en data in de context van de organisatie van de levensbeschouwelijk vakken, om aanzetten te vinden voor kwaliteit- en imagobevordering
- *accuraat kunnen werken met data binnen de functie, waar gepast met behulp van elektronische ondersteuningsprogramma's*
- beredeneerd oordelen wanneer er knopen doorgehakt moeten worden door alle beschikbare informatie en alternatieven in ogenschouw te nemen. *Beslissingen onderbouwen met heldere en rationele argumenten*

- planmatig beleidsvoorstellen kunnen uitwerken en weergeven en strategisch beleid in operationele doelstellingen kunnen vertalen
- *strategieën en benaderingswijzen formuleren om de visie en doelstellingen van de RIKZ.Z te realiseren. Daarbij nieuwe en originele ideeën, benaderingen en oplossingen voor problemen kunnen aandragen*
- de eigen professionele kennis en vaardigheden kunnen verdiepen en verbreden

ATTITUDES :

- *open, en positief-kritische onderzoekende houding*
- *gericht op kwaliteitsverbetering en innovatiebereid*
- ambitieus en realistisch ten aanzien van het functioneren van leraren NCZ en ten aanzien van het eigen functioneren
- respectvol voor andere standpunten
- *bereid om in te gaan op hulpvragen*
- *gericht op het behoud van de waardigheid van alle betrokkenen in de interactie met anderen (ongeacht het ambt of de functie die h/zij bekleedt)*
- *waarderende en emanciperende houding met vertrouwen in de professionaliteit en het groeipotentieel van leraren NCZ*
- luisterbereid en empathisch
- onafhankelijk en onpartijdig
- bereid tot dialoog en constructieve samenwerking
- diplomatisch en discreet
- *zorgvuldig en discreet in de omgang met data*
- *consequente vrijzinnig humanistische levenshouding, overeenkomstig de vrijzinnig humanistische levensbeschouwing*
- zorgzaam t.a.v. een stevige positionering van het vrijzinnig humanisme in het levensbeschouwelijk landschap
- *reflectief en leergierig op professioneel vlak en waarderend t.a.v. externe feedback*